

Menų integracijos galimybės muzikos pamokoje

Vienas iš galimų menų integracijos metodų - muzikos ir dailės kūrinių analizė, lyginimas, vertinimas. Atsižvelgiant į muzikos pamokos temą ir keliamus tikslus, atitinkamai gali būti parenkami muzikos ir dailės kūriniai. Jie gali būti susiję šiais aspektais: **turinio, stiliaus, išraiškos priemonių analogijų**.

Turinio susietumo principas - kai parenkami instrumentinės muzikos programiniai kūriniai ir analogiško turinio dailės paveikslai. Pavyzdžiui, kompozitoriaus O.Respigi (O.Respighi, 1879 - 1936) kūrinys "Veneros gimimas" iš triptiko "Botičelis" ir dailininko S.Botičelio (S.Botticelli, 1445 - 1510) paveikslas "Veneros gimimas"

Kompozitorius O. Respigi, įkvėptas dailininko S.Botičelio paveikslų, parašė instrumentinį muzikos kūrinį triptiką "Botičelis". Triptiko dalys atitinka S.Botičelio paveikslų pavadinimus: "Pavasaris", "Veneros gimimas", "Išminčių pagarbinimas".

Kitas pavyzdys: kompozitoriaus P.Hindemito (P.Hindemith, 1895 - 1963) kūrinys "Šv. Antano gundymas" iš simfonijos "Dailininkas Matis" ir dailininko M.Griunvaldo (M.Grunewald, 1460 - 1528) paveikslas "Šv. Antano gundymas".

Kompozitorius P.Hindemitas įkvėptas dailininko M.Griunvaldo kūrinių, parašė simfoniją "Dailininkas Matis". Simfonijos dalių pavadinimai atitinka trijų dailininko M.Griunvaldo paveikslų pavadinimus: 1 dalis - "Angelų koncertas", 2 dalis - "Guldymas į karstą", 3 dalis - "Šv. Antano gundymas".

Taipogi kompozitoriaus F.Listo (F.Liszt, 1811 - 1886) muzikos kūrinys "Petrarkos sonetas Nr.47" gali būti siejamas su poeto F.Petrarkos (F.Petrarca, 1304 - 1374) sonetu Nr.47.

Kompozitorius F.Listas, įkvėptas F.Petrarkos sonetu, parašė fortepijoninius kūrinius "Petrarkos sonetas Nr.47", "Petrarkos sonetas Nr.123" ir kt.

Šie turinio vienovės principui priklausantys kūriniai yra parašyti ir nutapyti skirtingų amžių, epochų menininkų. Taigi, jie nėra artimi savo stilistiniais bruožais, bet tapatūs savo programiniu turiniu.

Stiliaus susietumo principas - kai muzikos ir dailės kūriniai parenkami tos pačios istorinės epochos ar stilistinės krypties, o taip pat to paties autoriaus - kūrėjo muzikos ir dailės kūriniai. Pavyzdžiui, dailininko V.Kandinskij paveikslas "Be titulu" ir kompozitoriaus A.Šenbergo pjesė fortepijonui Nr.1 op.11.;

Šiuos kūrinius sieja ekspresionizmo stilius, o tiksliau – mene atsiradusios naujos ekspresionizmo kryptys, ypač muzikoje ir dailėje artimos savo idealais. Pavyzdžiui, dailėje – abstraktusis ekspresionizmas, muzikoje - dodekafonija. Jų atsiradimas grindžiamas ir muzikoje, ir dailėje panašiomis idėjomis. Muzikoje išskyla atskiro garso sureikšminimas, jo nepriklausomybė, atsisakoma tonacijos,

funkcinių ryšių ir kt. Dailėje išskyla grynosios spalvos sureikšminimas, jos nepriklausomybė nuo realių vaizdų, atsisakoma tradicinių vaizdavimo formų. Ryškiausi šių analogiškų srovių muzikoje ir dailėje atstovai - kompozitorius A.Šenbergas (dodekafonijos pradininkas) ir dailininkas V.Kandinskij (abstrakcionizmo pradininkas).

To paties autoriaus - kūrėjo kūriniai: M.K.Čiurlionio styginių kvartetas c - moll ir paveikslų ciklas "Pavasario sonata".

Muzikos ir dailės išraiškos priemonių analogijų principas. Čia parenkami tokie muzikos kūriniai, kuriuose labiausiai atsispindėtų muzikos ir dailės kalbų analogijos. Ieškant analogijų tarp tokių savokų kaip "melodija-linija", "spalva-tembras" ir pan., skatinant vizualines-menines asociacijas, muzikos klausymui tikslinga pasirinkti "tapybišką" muziką. Pavyzdžiui, puikiai tiktų kompozitoriaus K.Debysi (C.Debussy, 1862 - 1918), ar kitų impresionistų muzika.

Kaip žinia, impresionistai didelę reikšmę skyrė muzikos tembriniam, derminiam, registriniam, faktūriniam spalvingumui. Tai "tapybiškiausia" ir spalvingiausia muzika.

Jei kūrinys atliekamas fortepijonu - analogijų galima ieškoti tarp spalvos dailėje ir dermės, tonacijos muzikoje. Jei kūrinys atliekamas simfoninio orkestro, analogijų galima ieškoti tarp kitų muzikinės kalbos elementų: registru, tembru ir vizualinės-meninės kalbos elementų.

Erlanda Tverijonienė
Klaipėdos Vyturio vidurinės mokyklos muzikos mokytoja